

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Benny Byström
David Andersson

Kvalitetsredovisning förskola och pedagogisk omsorg 2014

Innehåll

Utbildningschefens analys av kvalitetsredovisningen för förskola och pedagogisk omsorg 2014	2
Inledning.....	3
Normer och värden.....	4
Utveckling och lärande.....	7
Barns inflytande	11
Förskola och hemmet.....	13
Klagomål	15
Analys av kvalitetsredovisning förskola och pedagogisk omsorg 2014	17

Utbildningschefens analys av kvalitetsredovisningen för förskola och pedagogisk omsorg 2014

Struktur och fokus i kvalitetsredovisningen avseende 2014 kan ses som första steget mot ett nytt kvalitetsledningssystem för utbildningsverksamhet i Täby kommun. Kvalitetsredovisningen följer läroplanens struktur, och avser att belysa de områden som är centrala för kvaliteten i verksamheten med syfte både att säkra kvalitetsnivån och att öka transparensen avseende kvaliteten på de centrala områdena. För att identifiera framgångsfaktorer såväl som utvecklingsområden krävs en gedigen analys, och i det kommande kvalitetsledningssystemet är en utvecklad analys en central del. I samband med årets kvalitetsredovisning tar vi steg i den riktningen.

Förskolor och pedagogisk omsorg i Täby kommun håller generellt hög kvalitet, och måluppfyllelsen är hög. Barn trivs och är trygga och vårdnadshavarna har ett högt förtroende för förskolorna och den pedagogiska omsorgen, men dokumentation av barnens lärande och kommunikationen med vårdnadshavare om detta och om annat väsentligt i verksamheten behöver utvecklas. Som en följd av att verksamheterna inte kommit tillräckligt långt i detta går det att konstatera att möjligheterna till inflytande på verksamheten inte är tillräckligt stora för barn eller vårdnadshavare.

Förskolans uppdrag att bidra till barns lärande är genomfört med viss framgång. Det finns en medvetenhet kring lärandet med svenska och matematik men undervisningen i praktiken behöver utvecklas. Genomförandet i vardagens ute- och inommiljöer behöver förbättras där större hänsyn till inommiljöns tillgänglighet för de allra minsta barnen kan utvecklas samt personalens aktiva deltagande i utemiljön. Dokumentation och uppföljning behöver på ett mer systematiskt sätt följa barnens lärande och utveckling.

Medarbetarnas utbildningsnivå framstår som en väsentlig faktor för förskolors framgång i arbetet med undervisningen och dokumentationen av lärandet. Täby kommun behöver fortsätta samarbetet med förskolornas huvudmän för att möjliggöra en ökad andel förskollärare i verksamheterna.

Inledning

Kvalitetsredovisningen för förskola och pedagogisk omsorg 2014 är en redovisning av föregående års kvalitetsarbete och dess utfall. Som utgångspunkt för kvalitetsredovisningen ligger målen i Täby kommuns verksamhetsplan 2014, skollagen, och läroplanen för förskolan (Lpfö -98). Enligt skollagen är huvudmannen skyldig att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.¹ Det finns också krav på att det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras på både huvudmannanivå och enhetsnivå.²

Kommunens tillsynsansvar för förskolan sträcker sig även till de fristående förskolorna. Som huvudman för förskola och pedagogisk omsorg ska tillsynen kontrollera om verksamheterna följer de lagar och föreskrifter som finns på området.³ Kvalitetsredovisningen gäller därför för alla etablerade förskolor och pedagogisk omsorg i Täby kommun.

Som huvudman för förskolan och pedagogisk omsorg utför Täby kommun tillsyn över de verksamheter inom området som är etablerade i kommunen.⁴ De tillsynsbesök som genomfördes under 2014 ligger också till grund för kvalitetsredovisningen tillsammans med attitydundersökningen *Våga Visa*.

Det finns tre former för tillsynsbesöken:

- **Årliga besök:**
Alla verksamheter följs upp och granskas varje år. Vid det årliga besöket kontrolleras att verksamheten uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter.
- **Pedagogisk bedömning:**
Oanmälda observationer görs regelbundet i förskolor. Vid besöken bedöms den pedagogiska verksamheten utifrån fyra prioriterade områden tagna i barn-och grundskolenämnden, dessa utgår ifrån läroplanen.
- **Extra tillsynsbesök:**
Tillsynsbesök kan även genomföras utifrån klagomål på verksamheterna som framförs av medborgare eller utifrån de brister som framkommer vid besök.

Under 2014 har totalt 144 besök genomförts i förskolor och pedagogisk omsorg. 98 årliga besök, 36 pedagogiska bedömningar och 10 besök föranledda av inkomna klagomål eller som uppföljning av brister vid tillsynsbesöken.

¹ SFS 2010:800 skollagen, Kap 4. 3§

² SFS 2010:800 skollagen, Kap 4. 5-6§

³ SFS 2010:800 skollagen, kap 26. 2§

⁴ SFS 2010:800 skollagen, kap 26. 4§

Normer och värden

Mål

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning, och
- respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö.

Förskollärare ska ansvara för

- att varje barn får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde,
- att förskolan tillämpar ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar, och
- att det utvecklas normer för arbetet och samvaron i den egna barngruppen.

(läroplanen Lpfö – 98, reviderad 2010)

Barn- och grundskolenämndens mål för förskolor och pedagogisk omsorg

- *Arbetet i förskolor och skolor präglas av en långsiktig hållbar utveckling.*

Endast de kommunalt drivna förskolorna omfattas av de mål som barn- och grundskolenämnden sätter upp. För målen i Lpfö -98 har kommunen ansvar att via tillsyn synliggöra brister i måluppfyllelsen. Under rubriken *normer och värden* kommer också trygghet och trivsel i verksamheterna att utvärderas.

Förskolornas arbete gällande normer och värden

Genom tillsynen av förskola har man granskat miljöarbetet och huruvida förskolan synliggör frågor om hållbar utveckling vilket regleras i Lpfö -98.

Omtanken om miljö från tillsyn av förskolan

Förskolan har ett pågående miljöarbete.

91 procent av förskolorna har ett aktivt miljöarbete, flera arbetar för att erhålla stiftelsen Håll Sverige rent utmärkelse "Grön Flagg". Många förskolor arbetar aktivt med sopsortering och återvinning. Vissa har anslutit sig till

insamlingstjänsten Gröna Linjen. Det innebär att förskolan sorterar sitt matavfall som hämtas av entreprenören och omvandlas till biogas och biogödsel. Flera förskolechefer och pedagoger beskriver svårigheten med att själva hantera övrig sopsortering, anledningen är både avståndet till återvinningsstationer och kostnad för borttransportering. De 9 procent som inte presenterat någon form av miljöarbete uppmanas att göra detta med utgångspunkt från vad som står i förskolans läroplan. Detta område kommer inte granskas 2015.⁵

Normer och värden enligt *Våga Visa*

Våga Visa är en attitydundersökning som mäter upplevelsen av arbetet i förskolorna. Ett område *Våga Visa* undersöker är vårdnadshavarnas upplevelse av förskolornas arbete med normer och värden. Det är alltid vårdnadshavare som besvarar enkäten för förskolebarn och barn i pedagogisk omsorg. I tabellerna står pedagogiskt omsorg benämnt som familjedaghem för att det är det begreppet som används i enkäten.

Tabell 1. Normer och värden i förskolan

Normer och värden i förskolan	2014	2013	2012
Mitt barn är tryggt i förskolan	94	95	94
Personalen bryr sig om mitt barn	96	95	95
Mitt barn lär sig att lösa konflikter och ta hänsyn till andra	84	83	83
Det är arbetsro i barngruppen	70	70	68
Förskolan arbetar medvetet mot kränkande behandling som t.ex mobbning	66	67	63
Personalen ingriper om något barn blir behandlat illa	78	79	77

Tabellen visar att det är små skillnader i upplevelsen av arbetet med normer och värden över tid. Det är samma påståenden som får höga respektive något lägre värden. 94 procent menar att barnen är trygga i förskolan och 96 procent att personalen bryr sig om barnen.

Det område som inte upplevs lika tillfredställande är arbetet mot kränkningar och mobbning, 66 procent är medvetna om det arbete som sker på förskolorna vad gäller detta. Förskolorna behöver på ett tydligt sätt synliggöra de rutiner och det arbete som görs. Enligt skollagen ska varje verksamhet arbeta målinriktat mot kränkande behandling och huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn utsätts för kränkningar och mobbning.⁶ Verksamheterna ska också arbeta aktivt med den likabehandlingsplan som fastställts för året på enheten.⁷

⁵ Sammanställning av tillsyn 2014 – Dnr BGN 2014/141-66

⁶ SFS 2010:800 skollagen, kap 6. 6-8§

⁷ SFS 2008:567 Diskrimineringslagen Kap 2. 5§

Under 2014 var det också 22 procent som inte tyckte att personalen ingriper på ett tillfredställande sätt om ett barn blir illa behandlat. Det är en alltför hög andel som upplever att personalen i någon grad inte agerar tillräckligt vid en sådan incident. Det är möjligt att anta att vårdnadshavarna menar att det är någon annans barn som har blivit illa behandlad när det tagit ställning till påståendet. Vårdnadshavarna vittnar i mycket hög grad om att deras egna barn är trygga på förskolan. Förskolorna behöver under 2015 vara tydliga i hur de arbetar i relation till vårdnadshavarna och hur de åtgärdar de befintliga brister som finns i personalens agerande när ett barn blir illa behandlat.

Tabell 2. Normer och värden i familjedaghemmet

Normer och värden i familjedaghemmet	2014	2013	2012
Mitt barn är tryggt i familjedaghemmet	98	100	100
Dagbarnsvårdaren bryr sig om mitt barn	97	99	99
Mitt barn lär sig att lösa konflikter och ta hänsyn till andra	98	97	95
Det är arbetsro i barngruppen	92	100	93
Familjedaghemmet arbetar medvetet mot kränkande behandling som t.ex. mobbning	88	89	85
Dagbarnsvårdaren ingriper om något barn blir behandlat illa	98	97	97

Det är generellt hög trivsel och trygghet i den pedagogiska omsorgen som är etablerad i Täby kommun. Det är små skillnader i upplevelsen av barnens trygghet över tid. Resultaten får ses som mycket tillfredställande när 98 till 100 procent av de tillfrågade anser att deras barn är tryggt i verksamheten.

Pedagogisk omsorgs arbete mot kränkande behandling och mobbning får ett mindre positivt resultat i relation till övriga resultat. Precis som för förskolorna finns det ett utvecklingsarbete att göra i arbetet mot kränkande behandling. Vårdnadshavarna till barn i pedagogisk omsorg är till skillnad från vårdnadshavarna till barn i förskolan betydligt mer positiva till dagbarnsvårdarens sätt att agera när ett barn blir illa behandlat.

Utveckling och lärande

Mål

Förskolan ska sträva efter att varje barn

- utvecklar sin identitet och känner trygghet i den,
- utvecklar sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära,
- utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga,
- känner delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer,
- utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler,

- utvecklar sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande,
- tillägnar sig och nyanserar innebörden i begrepp, ser samband och upptäcker nya sätt att förstå sin omvärld,
- utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv,
- utvecklar nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra,
- utvecklar intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner,
- utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa,
- utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama,
- utvecklar sin förståelse för rum, form, läge och riktning och grundläggande egenskaper hos mängder, antal, ordning och talbegrepp samt för mätning, tid och förändring,
- utvecklar sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar,
- utvecklar sin förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp,
- utvecklar sin matematiska förmåga att föra och följa resonemang,
- utvecklar intresse och förståelse för naturens olika kretslopp och för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- utvecklar sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande om växter, djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,

- utvecklar sin förmåga att urskilja, utforska, dokumentera, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap,
- utvecklar sin förmåga att urskilja teknik i vardagen och utforska hur enkel teknik fungerar,
- utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap, och
- som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för

- att arbetet i barngruppen genomförs så att barnen
 - ges förutsättningar för utveckling och lärande och samtidigt stimuleras att använda hela sin förmåga,
 - upplever att det är roligt och meningsfullt att lära sig nya saker,
 - ställs inför nya utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya färdigheter, erfarenheter och kunskaper,
 - får stöd och stimulans i sin sociala utveckling,
 - ges goda förutsättningar att bygga upp varaktiga relationer och känna sig trygga i gruppen,
 - stimuleras och utmanas i sin språk-och kommunikationsutveckling,
 - stimuleras och utmanas i sin matematiska utveckling,
 - stimuleras och utmanas i sitt intresse för naturvetenskap och teknik,
 - får stöd och stimulans i sin motoriska utveckling, och
 - erbjuds en god omsorg med en väl avvägd dagsrytm.

(läroplanen Lpfö – 98, reviderad 2010)

Barn- och grundskolenämndens mål för förskola och pedagogisk omsorg angående lärande och utveckling

- *Förskolor och skolor ger barn och elever förutsättningar för utveckling och lärande*

Förskolors och familjedaghemns arbete med lärande och utveckling

Det är förskolornas och den pedagogiska omsorgens skyldighet att leva upp till målen för lärande och utveckling som fastslås i Lpfö -98. Genom tillsyn påpekar huvudmannen de eventuella brister som en förskola eller pedagogisk omsorg visar upp i arbetet med barnens utveckling och lärande. Under 2014 var två områden i fokus för den pedagogiska bedömningen. Det första handlar om huruvida förskolan främjar lek, kreativitet och lärande i samspel med andra, det andra området handlar om på vilket sätt verksamheten dokumenteras så att barnens utveckling och lärande kan följas upp. Det systematiska kvalitetsarbetet

är en förutsättning för att förskolorna ska kunna utveckla de delar där verksamheten visar brister och ge barnen bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande.

Förskolan främjar lek, kreativitet och lärande i samspel mellan vuxna och barn

Samspelet mellan barn och mellan barn och vuxna i förskolor och pedagogisk omsorg är en förutsättning för barnens utveckling och lärande. Samspelet är dels en fråga om förtroende och dels en fråga om pedagogik. Vid tillsynsbesöken görs en bedömning av förskolan vad gäller frågan om samspel. Tillsynens fokus ligger på huruvida förskolan främjar lek, kreativitet och lärande i samspel mellan vuxna och barn.

Många förskolor arbetar aktivt för att anpassa miljön till aktuell barngrupp. Materialets standard skiljer sig åt mellan förskolorna. Vi har vid årets besök noterat att det är vanligt förekommande att utbudet av leksaker och spel är litet. Anledningarna till detta kan vara att pedagogerna medvetet har minskat det framplockade materialet eller att de inte har ekonomi för att köpa in nytt material. Alla besökta förskolor förlägger en stor del av verksamheten utomhus.

Förskolorna arbetar medvetet med språk och matematik. Några förskolor använder rutinsituationerna till lärande för att barnen ska känna tilltro till sin egen förmåga genom att klara av så mycket som möjligt på egen hand.

Även om IKT-användningen bedöms ha ökat är det fortfarande få förskolor som arbetar aktivt med detta tillsammans med barnen.

Ett konstaterande är att årets utvecklingsområden vid besökta förskolor i stort sett är desamma som föregående år. En anledning till detta kan vara att det är stor personalomsättning vilket gör att utvecklingsarbetet tar längre tid.⁸

Utvecklingsområden:

- Inre miljön – barns lärande, gäller främst de yngre
- Pedagogernas aktiva deltagande vid utevistelse
- Naturvetenskap och teknik
- Använda rutinsituationer till barns lärande
- IKT

Det sammanvägda resultatet är att 90 procent av förskolorna vid tillsyn på ett tillfredställande vis uppfyller kraven i Lpfö -98. Tillsammans med resultatet som visar att 79 procent av förskolorna uppnår kravet på dokumentation av

⁸ Sammanställning av tillsyn 2014 – Dnr BGN 2014/141-66

verksamheten finns det flera utvecklingsområden för förskolorna. Resultatet från tillsyn bedöms utifrån skalan 1-4 för varje pedagogiskt område som granskas.⁹

Våga Visa

Våga Visa undersöker årligen upplevelsen av utveckling och lärande i förskolan och pedagogisk omsorg. Det är vårdnadshavarna till barnen som besvarar enkäten.

Tabell 3. Utveckling och lärande i förskolan

Utveckling och lärande i förskolan	2014	2013	2012
Mitt barn verkar trivas i förskolan	98	98	98
Verksamheten är stimulerande för mitt barn	92	92	92
Personalen är engagerad i mitt barns utveckling	91	91	91
Mitt barn får det stöd och den hjälp som behövs	89	88	86
Jag får tydlig information om hur mitt barn utvecklas	81	80	76
Förskolan arbetar med att utveckla barnens språk	81	76	76
Förskolan arbetar med att få barnen att förstå matematik	75	73	67
Förskolan dokumenterar vad barnen lär sig	76	75	71

Resultatet från *Våga Visa* går igen i tillsynsrapporten. I jämförelse med andra påståenden så är det dokumentationen av barnens lärande och utveckling som behöver utvecklas. Vårdnadshavarna upplever en hög trivsel och att förskolan i stort är en stimulerande verksamhet för barnen. Vare sig arbetet med matematik och arbetet med dokumentation har ett lika positivt resultat som övriga påståenden men uppvisar en positiv trend över tid. I övrigt är det små skillnader i resultat de senaste tre åren.

Tabell 4. Utveckling och lärande i familjedaghem

Utveckling och lärande i familjedaghem	2014	2013	2012
Mitt barn verkar trivas i familjedaghemmet	100	100	100
Verksamheten är stimulerande för mitt barn	98	99	100
Personalen är engagerad i mitt barns utveckling	95	99	100
Mitt barn får det stöd och den hjälp som behövs	95	99	98
Jag får tydlig information om hur mitt barn utvecklas	97	95	96
Dagbarnsvårdaren arbetar med att utveckla barnens språk	87	91	85
Dagbarnsvårdaren arbetar med att få barnen att förstå matematik	77	67	62
Dagbarnsvårdaren dokumenterar vad barnen lär sig	82	78	69

⁹ För resultat per förskola se bilaga 1, fokusområde 1.

Det är mycket positiva resultat angående barnens trivsel i den pedagogiska omsorgen. 100 procent av vårdnadshavarna har uppgett att deras barn trivs i verksamheten. Resultatet av vårdnadshavarnas upplevelse kring att personalen är engagerad och att barnen får det stöd som behövs är också positivt även om resultatet är en viss tillbakagång i relation till föregående år. I likhet med förskolan är det arbetet med matematik och dokumentationen kring lärandet som behöver utvecklas.

Barns inflytande

Mål

Förskolan ska sträva efter att varje barn

- utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed få möjlighet att påverka sin situation,
- utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för förskolans miljö, och
- utvecklar sin förmåga att förstå och att handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för

- att alla barn får ett reellt inflytande på arbetssätt och verksamhetens innehåll.

Barn- och grundskolenämndens mål för förskola och familjedaghem gällande barns inflytande

- *Förskolor och skolor ger barn och elever förutsättningar för utveckling och lärande utifrån barnets förutsättningar och behov*

Förskolan erbjuder barnen möjligheter att uttrycka sina tankar och åsikter för att kunna påverka sin situation

De förskolor som bedömts högt inom området och ger barnen inflytande och ansvar har också kommit långt inom övriga prioriterade områden. Alla förskolorna bör arbeta för att ge barnen möjlighet att ha ett reellt inflytande på arbetssätt och verksamhetens innehåll så att de kan utveckla sin förmåga att förstå och handla efter demokratiska principer. Det krävs stor samsyn i personalgruppen för att våga lita på barnen och deras förmåga. Att ge barnen inflytande innebär både utmaningar och möjligheter att utveckla förskolan.

Utvecklingsområden:

- Uppmuntra barnen att ta egna initiativ
- Skapa rutiner för former för barnens beslutsfattande
- Låta barnen vara med vid planering
- Att ge barnen återkoppling regelbundet

Totalt bedöms 93 procent av förskolorna erbjuda barnen möjligheter att uttrycka sina tankar och åsikter enligt den tillsyn som gjorts mellan 2012 och 2014. Även här kom tillsynsrapporten fram till en del utvecklingsområden.¹⁰ Enligt skollagen ska barnen i förskolan ges möjlighet att delta i förskolans kvalitetsarbete tillsammans med personalen på förskolan.¹¹

Våga Visa

Våga visa låter vårdnadshavarna till barn i förskola och pedagogisk omsorg besvara påståenden om hur de upplever förskolan och den pedagogiska omsorgens arbete med inflytande.

Tabell 5. Ansvar och inflytande i förskolan

Ansvar och inflytande i förskolan	2014	2013	2012
Mitt barn uppmuntras till att ta ansvar i förskolan	82	82	82
Mitt barns tankar och intressen tas till vara	77	74	73

Tabell 6. Ansvar och inflytande i familjedaghem

Ansvar och inflytande i familjedaghem	2014	2013	2012
Mitt barn uppmuntras till att ta ansvar i familjedaghemmet	90	95	91
Mitt barns tankar och intressen tas till vara	93	97	91

Området ansvar och inflytande i Våga Visa är till antalet frågor betydligt mer begränsat än övriga områden. Tillsynens utvecklingsområden för förskolan stämmer bra överens med vårdnadshavarnas upplevelse. Förskolans resultat för hur de tar till vara barnens tankar och intressen har en positiv trend men kan förbättras i relation till andra resultat. För pedagogisk omsorg är resultaten genomgående höga.

¹⁰ För resultat per förskola se bilaga 1, fokusområde 2.

¹¹ SFS 2010:800 skollagen, Kap 4. 4§

Förskola och hemmet

Förskollärare ska ansvara för

- att varje barn tillsammans med sina föräldrar får en god introduktion i förskolan,
- att ge föräldrarna möjligheter till delaktighet i verksamheten och att utöva inflytande över hur målen konkretiseras i den pedagogiska planeringen,
- utvecklingssamtalets innehåll, utformning och genomförande, och
- att vårdnadshavare är delaktiga i utvärderingen av verksamheten.

Barn- och grundskolenämndens mål för förskola och familjedaghem angående barnets verksamhet i relation till hemmet

- *Förtroendet för Täbys pedagogiska verksamheter är stort*

Förskolans och pedagogisk omsorgs arbete i relation till hemmet

Vid tillsynsbesöken 2014 var inte förskolans arbete i relation till hemmet i fokus. Därför ligger inte tillsynsrapporten 2014 till grund för kvalitetsredovisningen på området.

I *Våga Visa* besvarar vårdnadshavarna fem påståenden om hur de upplever förskolan respektive pedagogisk omsorgs arbete i relation till hemmet. Vissa påståenden är likartade dem under inflytande, men på detta område är det barnens inflytande i verksamheten som är i fokus. Enligt skollagen ska även vårdnadshavarna till barn i förskola och pedagogisk omsorg ges möjlighet att vara delaktiga i kvalitetsarbetet¹², därför diskuteras det under området förskola och hemmet.

Tabell 7. Förskola och hemmet

Förskola och hemmet	2014	2013	2012
Det finns möjlighet för mig som förälder att ha inflytande i förskolans verksamhet	76	74	73
Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål	84	84	82
Förskolan ger mig möjlighet att vara med och diskutera hur mitt barn stöds på bästa sätt	86	85	83
Förskolan har informerat om läroplanen och annat som styr förskolan	88	86	84
Förskolans öppettider passar mins familjs behov	93	93	-

I *Våga Visa* är vårdnadshavarna generellt positiva till förskolans arbete och kommunikation med hemmet. Enligt vårdnadshavarna bör deras egna möjligheter till inflytande möjlighet öka. För samtliga påståenden kan dock en svag positiv

¹² SFS 2010:800 skollagen, Kap 4. 4§

trend tydas förutom gällande förskolans öppettider där 93 procent tycker att öppettiderna är tillfredställande. Detta var samma resultat som föregående år.

Tabell 8. Familjedaghemmet och hemmet

Familjedaghem och hemmet	2014	2013	2012
Det finns möjlighet för mig som förälder att ha inflytande i familjedaghemmets verksamhet	88	90	85
Dagbarnvårdaren är intresserad av mina synpunkter och önskemål	98	95	97
Dagbarnvårdaren ger mig möjlighet att vara med och diskutera hur mitt barn stöds på bästa sätt	95	94	94
Dagbarnvårdaren har informerat om läroplanen och annat som styr verksamheten i familjedaghemmet	77	78	84
Familjedaghemmets öppettider passar min familjs behov	95	95	-

I *Våga Visa* är vårdnadshavarna med barn i den pedagogiska omsorgen generellt positiva till arbetet i relation till hemmet. Den pedagogiska omsorgen är oftare mindre verksamheter vilket ger större möjligheter till en tätare och närmare relation mellan dagbarnvårdaren och hemmet. Det påstående som vårdnadshavarna ser som utvecklingsområde är hur vårdnadshavarna informeras av vad som styr verksamheten. Påståendet har också en något negativ trend över tid sedan 2012.

Nöjdhet

Förskolans arbete i relation till hemmet kan i stort mätas genom vårdnadshavarnas nöjdhet och i vilken grad de kan tänka sig att rekommendera sitt barns förskola till någon annan. Även om det förekommit incidenter eller att vårdnadshavaren upplevt brister inom något område är det frågan om nöjdhet och rekommendation som kan berätta hur stora de bristerna anses vara i relation till den generella kvaliteten.

Tabell 9. Nöjdhet i förskola och familjedaghem

Nöjdhet i förskola och familjedaghem	2014	2013	2012
Jag är nöjd med verksamheten i mitt barns förskola	90	91	89
Jag kan rekommendera mitt barns förskola	89	89	89
Jag är nöjd med verksamheten i mitt barns familjedaghem	97	99	99
Jag kan rekommendera mitt barns familjedaghem	97	99	99

I stort är vårdnadshavarna är väldigt nöjda med verksamheterna förskola och pedagogisk omsorg i Täby kommun. Enligt vårdnadshavarna finns det utvecklingsområden men i de flesta fall är de inte av den dignitet att

vårdnadshavarna inte är nöjda med verksamheten i stort. 89 procent rekommenderar sitt barns förskola.

Klagomål

Klagomålshantering ska systematiskt följas upp och utvärderas för verksamheterna. Det är huvudmannens uppgift att se till att det åtgärder vidtas om klagomålen visar på brister i verksamheten.¹³ Tillsynsrapporten redovisar förskolan och pedagogisk omsorgs klagomålshantering.

Klagomål förskolan

Under året har det inkommit klagomål gällande 22 förskolor, några förskolor har fått upp till fem och sex klagomål. Totalt har 35 klagomål inkommit till tillsynsenheten, detta är en ökning i förhållande till 2013 då det inkom totalt 24 klagomål på 15 förskolor. De flesta klagomålen under året handlar om omvårdnad, barnens säkerhet och oro kring brister i den pedagogiska verksamheten. Besök i förskolorna och krav på handlingsplaner är ett led i att åtgärda de uppmärksammade bristerna.¹⁴

Tabell 10. Inkomna klagomål under året

Kategori	Antal
Omvårdnad	6 st
Säkerhet/Bristande tillsyn	5 st
Pedagogisk verksamhet	10 st
För stora barngrupper	1 st
Ledningen	3 st
Hög personalomsättning	7 st
Öppettider	1st
Kost	2 st

Klagomålshantering pedagogisk omsorg vid tillsyn

Skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål finns

Ett familjedaghem saknade skriftlig klagomålshantering och ålades att vidta åtgärder för att uppfylla kravet. Svaret kom in i tid och de skriftliga rutinerna har godkänts. Familjedaghemmen har en nära relation till föräldrarna och därför framför de flesta föräldrar sina synpunkter i samtal mellan dagbarnvårdare och förälder.

I *Våga Visa* får vårdnadshavarna ta ställning till om hur de upplever kommunikationen kring klagomålsrutiner.

¹³ SFS 2010:800 skollagen, Kap 26. 8§

¹⁴ Sammanställning av tillsyn 2014 – Dnr BGN 2014/141-66

Tabell 11. Klagomål förskola och familjedaghem

Klagomål förskola och familjedaghem	2014	2013	2012
Förskolan har tydlig information om vart jag ska vända mig för att framföra klagomål	69	65	-
Familjedaghemmet har tydlig information om vart jag ska vända mig för att framföra klagomål	82	78	-

Det råder en diskrepans mellan tillsynsrapporten och vårdnadshavarnas upplevelse i *Våga Visa*. I tillsynsrapporten visar resultatet att det är 100 procent av förskolorna och familjedaghemmen som har system för information om klagomålsruiner. I *Våga Visa* svarar dock endast 69 procent av vårdnadshavarna att de är tillfredställda med informationen kring klagomål. Dels är detta ett resultat som är mindre positivt i jämförelse med andra påståenden i enkäten och det kan tyda på att enheterna inte fullt ut tillämpar sina fastställda rutiner. *Tabell 10* visar inte på spridningen av de inkomna klagomålen, det går inte att fastslå i vilken utsträckning klagomålen kommer från samma eller olika källor.

Analys av kvalitetsredovisning för förskola och pedagogisk omsorg 2014

Kvalitetsredovisning 2014 för förskola visar att det finns en generellt hög nöjdhet avseende förskolorna och den pedagogiska omsorgens arbete. Det finns dock flera utvecklingsområden som dels kartlagts genom tillsyn och dels genom attitydundersökningen *Våga Visa*.

Under området klagomål finns det skillnader i hur vårdnadshavare upplever informationen kring klagomålshantering och det resultat tillsynsrapporten visar. För området är det viktigt att den information kring hantering av klagomål som finns på enheten och hos huvudman kommer ut till vårdnadshavarna. Om inte vårdnadshavarna är medvetna om rutinerna kring klagomål kan inte heller systemet realiseras.

Förskolorna som är etablerade i Täby kommun har i snitt färre anställda förskollärare än genomsnittet i riket.¹⁵ Det finns utvecklingsområden som dels syftar till lärande i matematik och teknik och dels till dokumentationen av lärandet. Enligt tillsynsgranskningen har dessa utvecklingsområden inte samma positiva resultat från vårdnadshavarna i förhållande till andra områden. Tydliga mål för verksamheten, dokumentation och uppföljning av mål är andra områden som kan förbättras. En avgörande faktor för dessa utvecklingsområden är personalens utbildningsnivå. Tillsammans pekar utvecklingsområdena mot att det finns en brist på vissa kompetenser inom delar av förskoleverksamheten. Bristen på förskollärare är inte ett problem som är specifikt för Täby.

De svar som den samlade forskningen kan ge om varför förskolorna som är etablerade i Täby kommun har nämnda utvecklingsområden är inte fullständiga men lyfter betydande faktorer som påverkar kvaliteten. Det är därmed faktorer som svarar mot de utvecklingsområden som tillsynsenheten och vårdnadshavare lyfter fram. Tydliga rutiner för dokumentation och kvalitetsuppföljning ska finnas på varje förskola och på ett tydligt sätt kommuniceras ut till vårdnadshavarna. Vidare framgår det i tillsynsrapporten att personalens deltagande vid uteaktivitet bör bli högre och att den inre miljön i högre grad bör anpassas till de allra minsta barnen. De pedagogiska frågorna bör ständigt vara i en utvecklingsprocess där förskolorna utvärderar sina arbetssätt och insatser. Saknas viss kompetens kring dokumentation och måluppföljning blir arbetet med att säkra kvaliteten i pedagogiken svårare.

¹⁵ Revisionsrapport Täby kommun, granskning av kommunens tillsyn över förskolorna
2014-09-16, KPMG AB

Förskolans arbete mot mobbning och kränkningar behöver utvecklas och synliggöras. Förklaringen till det låga förtroendet vårdnadshavarna visar kan vara att de inte är medvetna om arbetet samtidigt som det är möjligt att arbetet behöver utvecklas. Tillsammans med vårdnadshavarnas låga förtroende kring hur personalen agerar när ett barn far illa visar resultatet att det finns delar kring detta att utveckla. Även här är budskapet dock dubbelt. Vårdnadshavarna menar i hög utsträckning att just deras barn är tryggt i förskolan. Det är centralt att förskolor och pedagogisk omsorg informerar vårdnadshavarna om vilka strategier de använder och hur de följer upp incidenter som kan kopplas till mobbning och kränkningar.

Tillsynsenheten har iakttagit att det på en del av förskolorna är en något hög personalomsättning. För ett framåsyftande utvecklingsarbete samt arbete kring hur rutiner praktiseras är det angeläget att minska personalomsättningen i den grad som är möjlig.

Förskolorna och den pedagogiska omsorgen har flera utvecklingsområden både enligt tillsynsenheten och enligt vårdnadshavarna. Vårdnadshavarna är dock i stort mycket nöjda med verksamheterna och det kan i de flesta fall rekommendera sitt barns förskola eller den pedagogiska omsorg där barnet är inskrivet.

Bilaga 1

Bedömning av de prioriterade områdena per förskola 2014

	Enhetsnamn	Område 1	Område 2	Område 3	Område 4	Totalt
1	Abborren, Montessori fsk	2,9	2,6	2,5	3,4	11,4
2	Barnens hus, Montessori fsk	3,6	3,4	3,4	3,8	14,2
3	Broby	3,3	3,3	3,3	3,8	13,7
4	Bylegården	3,3	3,2	3,2	3,8	13,5
5	Flottiljen	3,4	3,2	3,0	3,6	13,2
6	Flugsnapparen	3,5	3,6	3,4	3,7	14,2
7	Fåret	3,2	3,3	3,3	3,8	13,6
8	Hägernäs	3,0	3,5	2,6	3,8	12,9
9	Hästängen	3,6	3,6	3,7	3,8	14,7
10	International Preschool - Futuraskol	3,5	3,3	3,6	3,6	14,0
11	Kyrkbacken	3,6	3,7	3,5	3,8	14,6
12	Lilla Freja, Waldorf	2,0	2,4	1,0	3,6	9,0
13	Lille katt	3,1	2,8	3,0	3,7	12,6
14	Lovis	3,5	3,6	3,5	3,8	14,4
15	Lupinen, Montessori fsk	3,7	3,5	3,4	3,8	14,4
16	Lärkan	3,3	3,4	3,3	3,8	13,8
17	Lövbrunna	3,6	3,7	3,6	3,8	14,7
18	Margretelund	3,7	3,8	3,6	3,8	14,9
19	Marielund	3,5	3,6	3,6	3,8	14,5
20	Näsbygård	3,5	3,6	3,4	3,8	14,3
21	Näsbyhöjden	3,3	3,3	3,4	3,8	13,8
22	Näsbylunden	3,3	3,4	3,4	3,8	13,9
23	Röhäll	3,0	3,2	3,0	3,8	13,0
24	Sjökadetten	3,4	3,4	3,4	3,8	14,0
25	Slottet	3,2	3,4	3,4	3,8	13,8
26	Snövit	3,3	3,2	3,2	3,8	13,5
27	Solstjärnan Skarpäng	2,9	3,0	2,6	3,6	12,1
28	Stormyren	3,2	3,0	3,2	3,7	13,1
29	Tallen	2,8	2,6	3,1	3,6	12,1
30	Termiten	3,8	3,7	3,6	3,9	15,0
31	Tranan	2,2	2,0	2,0	3,6	9,8
32	Trädgårdsstaden	3,0	2,9	3,0	3,7	12,6
33	Vallatorp	3,7	3,9	3,8	3,8	15,2
34	Viggbyholm	3,3	3,4	3,2	3,8	13,7
35	Vikingagården	3,2	3,2	3,3	3,8	13,5
36	Visingelund	3,4	3,3	3,4	3,8	13,9
Medel		3,3	3,3	3,2	3,7	13,5

Rött = Har ej uppnått kraven, Gult: Är i behov av utveckling, Grönt: Kraven uppnådda.